

2014 M. RUGPJŪČIO 29 D. „KRUVINASIS KORIDORIUS“

Maždaug tarp 6 ir 7 val. ryto duotas įsakymas išjudėti. Kolona turėjo palikti mokyklos kiemą. Nurodyta, paskui kurį automobilį važiuoti. Diena žadėjo būti puiki vien todėl, kad pagaliau pamatysime savo artimuosius. Išvažiuojant iš miesto kelias šakojosi. Vienas vedė į Kutejnykovės ir Mnohopiljės pusę, kitas – į Hrabskę. Halko įgula sulipo į automobilį ir pajudėjo prie depo vartų. Transporto kolona važiavo Hrabskės keliu. Iš pradžių judėjome asfaltuotu vieškeliu, vėliau pasukome į negrįstą kelią Mnohopiljėn. Prie kolonos prisidėdavo kiti Ukrainos kariuomenės ir blokpostus aplink Ilovaiską saugoję teritorinės gynybos batalionai.

Važiavau paskui mūsų bataliono automobilį. Maršrutą žinojo tik kolonos priekyje važiuojantys vadai. Transportas judėjo glaustai, buferis prie buferio. Galutinio paskirties taško niekas nežinojo. Daugelyje automobilių nebuvo nei ryšio priemonių, nei žemėlapių.

Pranešė, kad maršrutas drieksis „žaliuoju koridoriumi“ – atsitraukimo kelias sutartas su mūsų grupuotę blokavusių Rusijos dalinių vadovybe. Buvome įspėti nepasiduoti galimoms provokacijoms. Įsakyta nešaudyti! Kai kurie automobiliai buvo paženklinėti baltomis vėliavomis, o kovos mašinų pabūklai ir kulkosvaidžių vamzdžiai demonstratyviai pakelti. Tai buvo ženklas, kad kolona nesirengia kautis, o pagal susitarimą traukiasi „žaliuoju koridoriumi“.

Atvykę į Mnohopilję susitikome su mūsų bataliono vado grupėmis. Čia jos įsikūrė, kai buvo atakuotos tarp Kutejnykovės ir Ilovaisko. Mnohopiljėje koloną pasuko, nes maršrutas turėjo eiti kelis kilometrus vakariau nuo Mnohopiljės esančios Ahronominčės gyvenvietės.

Bataliono „Dnipro-1“ transportas juda iš Ilovaisko į Novokaterinyvką.

Čia mūsų kolona sustojo. Rusų pusė iškėlė naujus reikalavimus, tad mūsų vadovybė aptarė sąlygas. Apie ką tartasi, kaip ir apie tų derybų rezultatus žiniasklaidoje jau daug rašyta, todėl prie publikuotos oficialios informacijos neturiu ko pridurti. Remiantis oficialiais pranešimais, rusai reikalavo palikti visą techniką ir ginkluotę. Kariai turėjo atsitraukti, nešini balta vėliava, be ginklų.

Kol tęsėsi derybos, sėdėjome savo transporte. Staiga prasidėjo minosvaidžių apšaudymas. Kiemuose besiknaisioję gyventojai akimirksniu išsilakstė po rūsius. Kariai pabiro iš transporto ir sugulė pakelėje esančiose priedangose. Kas susirado patogią vietelę apgriautame pastate, kas išsitiesė šalikelėje. Parduotuvės durys buvo atviros, bet personalo nebuvo. Kai kurie kariai, slėpęsi ten nuo apšaudymo, pasipildė vandens ir sulčių atsargas.

Mūsų grupė sugulė ant pakelės šlaito. Po keliu buvo nutiestas betoninis nutekamasis vamzdis, tad, apšaudant smarkiai, galėjome pasislėpti jame. Greta buvo mūsų vadai Gostiščevas ir Pečenenka. Viačeslavas Petrovičius turėjo kariuomenės raciją. Bataliono vadui jis pranešdavo, kad mus apšaudė minomis, reikalavo apie tai informuoti kitą derybininkų pusę. Taip pat teiravosi naujų nurodymų, klausinėjo, kaip elgtis kariam.

Balsas per raciją pranešė, kad padėtis tikslinama. Kariams būti pasiruošusiems viskam, bet pirmiems nešaudyti. Tiesą sakant, šaudyti nebuvo į ką. Priešo minosvaidžiai pliekė už kelių kilometrų, o pėstininkai ir technika mūsų nepuolė. Taip pat įsakyta imtis visų saugumo priemonių. Transportas turi būti parengtas judėti, bet tokio įsakymo kol kas nebuvo.

Derybos kaip ir Ahronomičnės apšaudymas tęsėsi. Ataką priešas surengė veikiau norėdamas paskubinti, o ne žudyti. Negalėčiau užtikrintai tvirtinti, bet duomenų, kad per šį pusvalandinį apšaudymą kas nors nukentėjo, nebuvo. Priedanga pakelėje Denui pasirodė nepakankamai saugi, tad jis, gavęs pulkininko leidimą, įsakė mūsų grupei lipti į automobilį ir kiek pavažiuoti ieškant saugesnės vietos.

Tokią vietelę radome už 200 metrų nuo mūsų pirmojo sustojimo. Kairiau nuo kelio buvo traktorininkų brigados dirbtuvės. Atidarę vartus įvažiavome į teritoriją. Halką įvarėme į remonto cechą. Slėptuvė buvo kur kas patikimesnė nei atvira vieta pakelėje. Žinoma, nuo tiesioginio artilerijos sviedinio pataikymo ji neišgelbėtų, bet sienos bent garantavo priedangą nuo skeveldrų, jei šalimais pradėtų kristi minos.

Po kurio laiko per raciją pranešė, kad kolonai reikia ruoštis judėti. Išvarėme halką iš cecho ir, norėdami prisidėti prie kolonos, išvažiavome į kelią. Tuo metu mūsų koloną papildė keli tankai, BMP ir transportas su kitų padalinių kariais. Ahronomičnės apylinkių apšaudymas tęsėsi. Prisiartinę prie „smėlinio“ girdėjome, kaip su derybininkais susisiekęs generolas Chomčikas reikalavo tartis dėl visiško ugnies nutraukimo ir informacijos apie derybų eigą. Jam atsakyta, kad kita pusė delsia, nes laukia savo vadovybės nurodymų. Prašė palaukti dar penkiolika minučių.

Pirmojo apsuptyies žiedo „žalieji žmogeliukai“ be skiriamųjų ženklų.

Suprasdamas, kad jo vadovaujamos pajėgos atsidūrė atviroje vietovėje ir yra apšaudomos minomis, generolas pareiškė negalintis tiek laukti ir įsakė judėti. Kolona su keliais tankais priešakyje pajudėjo iš Ahronomičnės. Nuvažiavę apie kilometrą tankai pasuko į kairę kaimo keliu tarp didelio lauko ir medžių juostos. Kolona važiavo paskui juos.

Sekiau automobilį priekyje ir neatsilikau. Kai kuriuose ruožuose kelias buvo pilnas nuvirtusių medžių. Kitur judėti trukdė sproгимų išmuštos duobės, jas turėdavome aplenkti. Traukimąsi iš apsuptyies lydėjo minosvaidžių šūviai. Netgi pasirodė, kad į vieną mūsų automobilį pataikė mina, nes apvažiavome degančią transporto priemonę.

Halkas gana lengvai įveikdavo technikos vikšrais suartą žemę, o štai kai kurie lengvieji automobiliai važiuoti nepajėgė. Kariai juos stumdavo prieš kiekvieną didesnę kliūtį. Daugelis automobilių pakeliui sugesdavo. Tada jų įgulos sulipdavo į kitą transportą ar sėdavo ant šarvuočių pasiėmę tik ginklus ir kai kuriuos būtiniausius daiktus. Judėjimą stabdančius automobilius

aplenkdavome ir pasivydavome kitą, priekyje važiuojančią transporto priemonę.

Karšta rugpjūčio saulė kilo vis aukščiau, darėsi tvanku. Šoninių durelių halke nebuvo, bet buvo vidinės šarvuotos, kurias uždarėme saugodamiesi nuo kolonos keliamo tiršto dulkių debesies. Kad neiškeptume, įjungiau kondicionierių.

Papasakosiu apie dar vieną halko ypatybę. Priekinės keleivio duralės neatsidarydavo. Kažkuriuo metu spynelė pradėjo užsikirsti, tad ėmėmės kai kurių konstrukcinių pakeitimų. Priekinę keleivio sėdynę apskukome į kitą pusę, todėl Denas visuomet važiuodavo nugara į priekį. Ši padėtis buvo gera tuo, kad jis visuomet galėjo iššokti pro atidarytas antrąsias šonines dureles.

Po kurio laiko dešiniau nuo kelio išvydome kovos mašinas ir sunkvežimius. Sunkvežimių numeriai buvo uždengti, o šarvuočių – uždažyti. Jau nepamenu, kaip atrodė jų skiriamieji ženklai, bet anksčiau tokio ženklinimo matyti neteko. Čia pat stovėjo kariškiai be jokių skiriamųjų ženklų. Jų uniforma atrodė kažkaip blankiai. Nebuvo kokardų, spalvingų ševronų, „Georgijaus juostelių“, kurias taip mėgo „sukilėliai“. Visi kariai jauni, lyg būtų mobilizuoti.

Vieni buvo įsikūrę apkasuose, kiti sėdėjo ant prie šarvuočių suguldytų sviedinių dėžių, tretieji stovėjo nuošaliau ir stebėjo judančią mūsų koloną. Kažkas į ją žvelgė iš apkasų, nukreipęs į mus ginklą. Nelabai kreipiau dėmesį į smulkmenas ir šių karių reakciją, nes žiūrėjau į judantį prieš mus automobilį.

O štai vaikinai, halko keleiviai, turėjo galimybę geriau nužvelgti šį pirmą sutiktą priešą padalinį. Vieną iš daugelio, apsupusių mus Ilovaiske. Vieni atkreipė dėmesį mongoliškus veidus, kiti net spėjo parodyti vidurinį pirštą tokiu pat būdu mus „pasveikinusiems“ kareiviams. Matė tuščias minosvaidžių užtaisų dėžes, gulinčias prie Rusijos karių apkasų bei technikos. Kai kurie vaikinai spėjo, kad tai buvo viena iš Ahronomičnę apšaudžiusių baterijų. Vėlesni mūsų karių, kuriems teko bendrauti su „žaliaisiais žmogeliukais“, liudijimai patvirtino Rusijos kariuomenės technikos, ginkluotės, kareivių ir karininkų buvimo Ukrainoje faktą.

Prieš išvažiuojant iš Ilovaisko tvirtai tikėjau, kad mums leis nekliudomai pasitraukti. Visą naktį tęsėsi ugnies nutraukimo režimas, kurio laikėsi ir smogikai, leido viltis, kad jie suteiks tokias pačias saugumo garantijas ir judant „koridoriumi“. Bet po Ahronomičnės apšaudymo minomis pradėjau abejoti. Išvažiavus iš pirmo apsupties žiedo, priešas išsisklaidė. Rusijos kariai nerodė jokios išorinių agresijos požymių ir tai teikė vilties.

Sunku pasakyti, kodėl pirmoji priešų pozicija mūsų neapšaudė. Galima tik spėlioti. Galbūt elgesiu „mums nusispjauti“ pasižymėję okupantai nesuderino veiksmų, o gal jų vadas tuomet negavo įsakymo atverti ugnį, nes vis dar vyko derybos, galutinio įsakymo nebuvo, taigi imtis iniciatyvos rizikuojant savo kailiu niekas nepanoro.

Sprendžiant iš to, kas nutiko po pusvalandžio, galiu tik numanyti, kad mus praleidusios priešakinės pozicijos pranešė apie kolonos judėjimą, o toliau buvę daliniai gavo aiškų įsakymą mus likviduoti. O galbūt iš pat pradžių buvo sumanyta pro pirmąją liniją praleisti be mūsų užkertant kelią galimam atsitraukimui? Gali būti daug spėjimų. Tiesą žino tik Viešpats ir Rusijos Federacijos gynybos ministerijos Generalinis štabas.

Neįprastai pažymėta karinė technika ir pirmojo apsupties žiedo kariai.

Įveikę pirmąją rusų poziciją išsukome iš kelio ir ėmėme judėti tiesiai per saulėgrąžų lauką. Keletas šarvuočių vikšrais „pramindavo“ kelią visai kolonai. Nežinau, kiek ilgai ir kokia kryptimi judėjome šiuo lauku. Keli šarvuočiai ir sunkvežimiai saulėgrąžų lauke padarė naują kelią. Kairėje ir dešinėje nieko nematėme, išskyrus stagarus ir saulėgrąžų galvas. Po ratais ant sausos žemės gulėjo sulaužyti augalų kamienai. Mūsų nutiestus „saulėgrąžų koridorius“ keitė tarp laukų esantys keliai.

Judėti tokiu neįprastu maršrutu buvo keistoka. Galbūt aplenkėdavome prie pagrindinių kelių ir mažų gyvenviečių išsidėsčiusius rusų kariuomenės įtvirtinimus? Kaip ten bebūtų, manėme, kad važiuojantys priekyje žino galutinį paskirties tašką... Parašiau paskutinę frazę, ir lyg elektra nukratė. Supratau pavartojęs kraupaus siužeto filmo pavadinimą, bet tolesnis pasakojimas bus ne mažiau tragiškas...

Nuotaika buvo optimistinė. Pirmąjį žiedą įveikėme niekieno netrukdomi. Laukuose jokių kliūčių nesitikome. Pagaliau išvažiavome į negrįstą kelią. Judėjome nepažįstamos gyvenvietės, kurios stogus matėme priekyje, kryptimi. Įvažiavus į ją nebuvo jokio kelio ženklo, todėl tada nežinojome net gyvenvietės pavadinimo. Tai, kad ji išdidžiai vadinama Pobeda, sužinojau vėliau. Čia vėl atsirado asfaltuota kelio danga – civilizacijos požymis.

Judėjimas laukais mane kaip vairuotoją kiek gąsdino. Styrantys aštrūs sulaužytų saulėgrąžų stagarai galėjo pradurti ratą, bet gelbėjo tai, kad halkas – šarvuotas mikroautobusas. Be savo dviejų tonų svorio, jis vilko dar dvi tonas šarvų, neskaitant keleivių. Padangos buvo iš sunkvežimiams skirtos gumos, leidžiančios įveikti nedideles kelio duobes. Žinojau, kad ratai tvirti, bet vis tiek nerimavau. Dabar pradurti padangą būtų visai nekas. Juolab atsarginio rato neturėjome.

Kolona kiek pristabdė. Mūsų įgula dar neprivažiavo gyvenvietės, kai vilkstinės kolonos pradžioje įvyko pasikeitimas. Kairiau – namai, dešiniau – upelis. Priekyje nedidelis tiltas. Jo ilgis – ne daugiau kaip 30 metrų. Graži vietovė. Už upelio – į Starobeševę vedantis kelias, abiejose jo pusėse – gražios jaunos tuopos. Panašu, kad kolonos priešakys nuvažiavo tiesiai, o turėjo